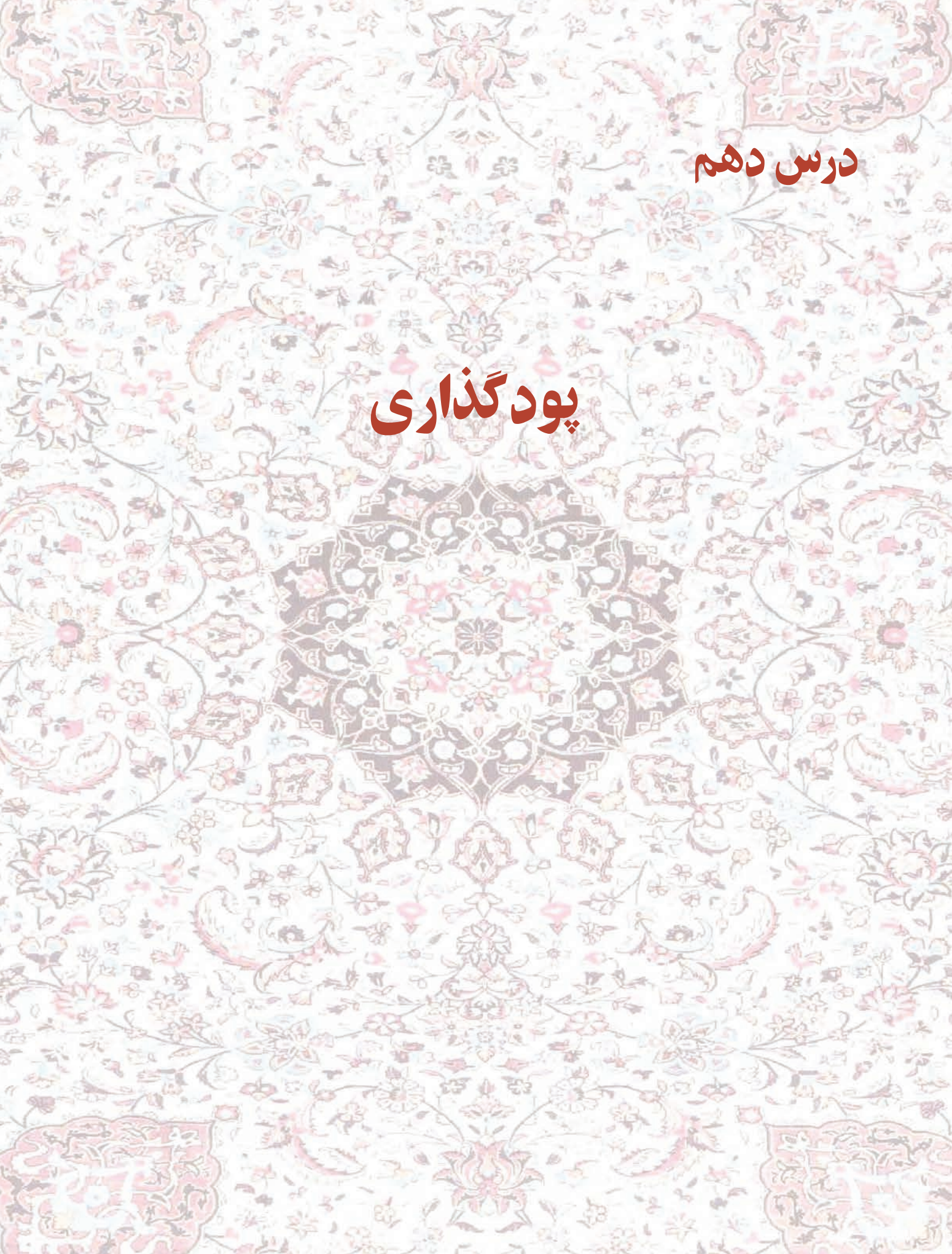

درس دهم

پودگذاری

تعریف پود

به نخ‌هایی که بعد از یک رج گره زدن از بین تارها رد می‌کنند، «پود» می‌گویند.

دلایل استفاده از پود در قالی

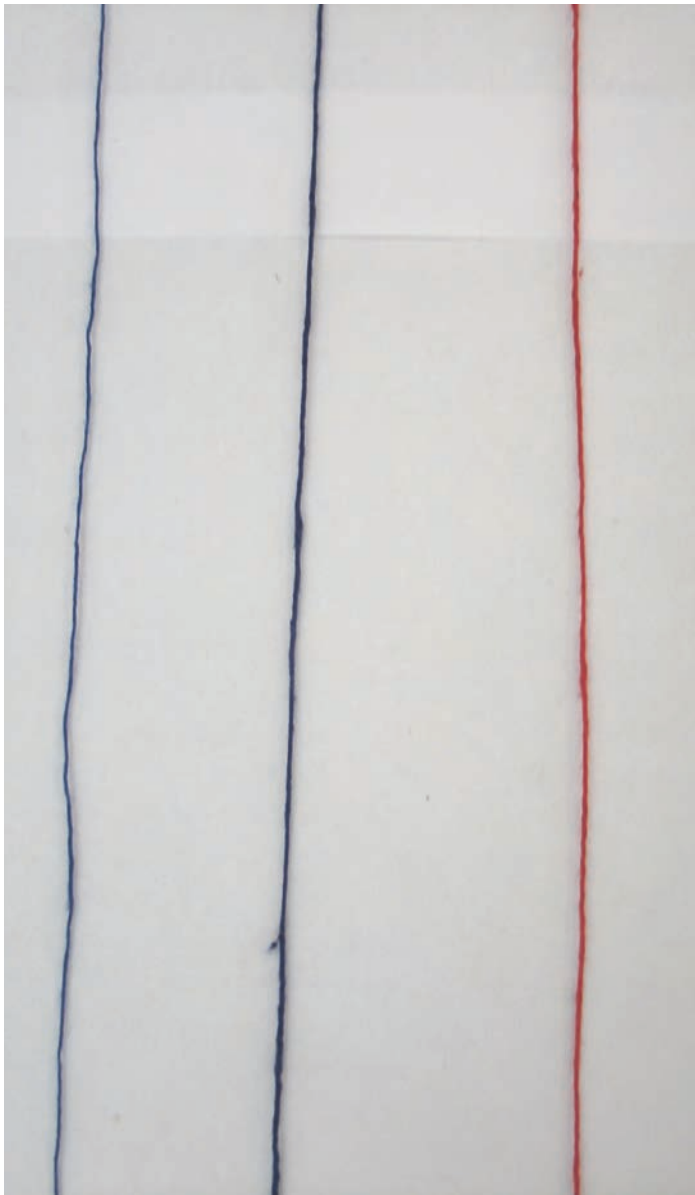
۱- برای این که گره‌ها مرتب سر جای خود قرار بگیرند.

۲- برای این که قالی محکم شود.

انواع پود

الف) پود کلفت

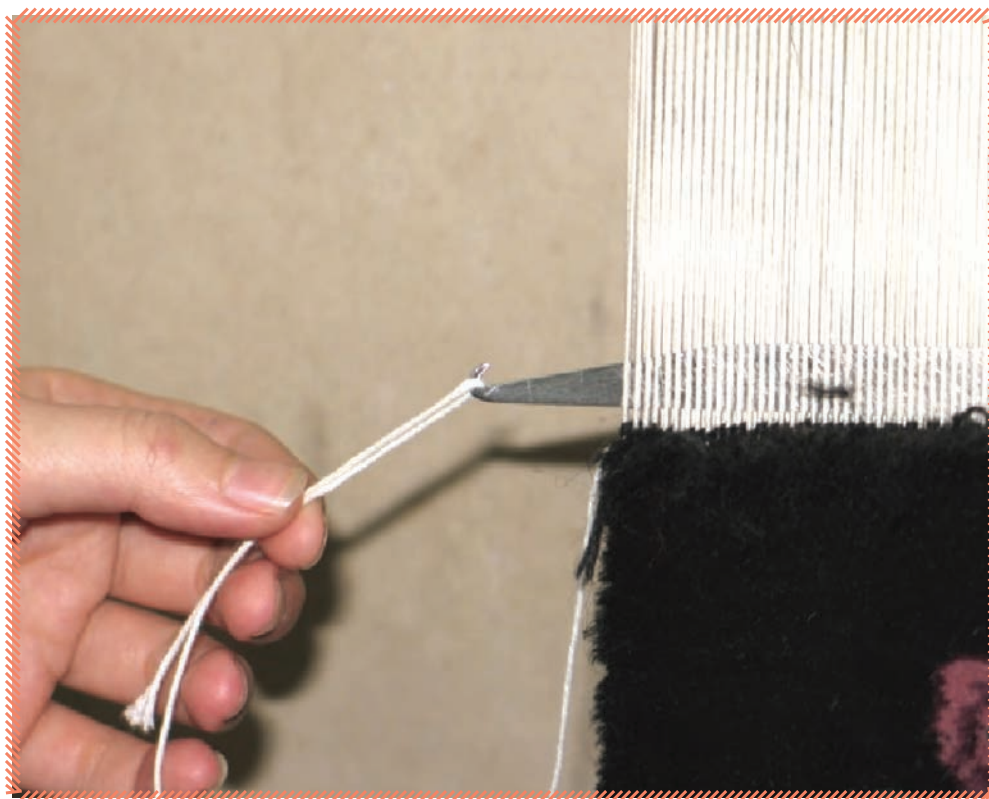
ب) پود نازک

الف) پود کلفت : همان گونه که از اسم آن پیداست، ضخامت این پود زیاد است.
مراحل پودگذاری پود کلفت
۱- بعد از بافت یک رج قالی، سیخ را از پشت تارهای زیر رد کنید.

۲- ابتدای پود را در سیخ قرار دهید و از بین تارها بیرون بکشید.

۳- پس از آن به وسیله‌ی شانه آن را محکم بکوبید.

نکته

پود کلفت را طوری بکشید که موجب جمع شدن کناره‌های قالی نشود.

ب) پود نازک : این پود نسبت به پود کلفت، ضخامت کمتری دارد.

مراحل پود گذاری پود نازک

۱- بعد از رد کردن پود کلفت، سیخ را از پشت تارهای رو رد کنید.

۲- پود نازک را در سیخ قرار دهید و از بین تارها بیرون بکشید.

۳- به کمک دفتین پود را آرام، به حالت حلقه دور تارها پایین بیاورید.

قیچی کردن

بعد از تمام شدن کار بودگذاری، اضافه‌ی گره‌ها را باید قیچی کرد.
چیدن قسمت اضافه‌ی گره‌های قالی را قیچی کردن یا «پرداخت اولیه» می‌گویند.
با این کار، قالی صاف و مرتب می‌شود و نقشه‌ی آن بهتر دیده می‌شود.

مراحل قیچی کردن

۱- به وسیله‌ی قشو یا با دست، پرزها را به طرف جلو بکشید تا پشت قالی صاف شود. به این کار «پیش‌کشی»

می‌گویند.

۲- دسته‌ی قیچی را با دست راست بگیرید و دو لبه‌ی قیچی را با دست چپ نگه دارید و از ابتدای رج تا انتها اضافه‌ی گره‌های را بچینید.

بعضی از بافنده‌ها موقع بافتن قالی، اضافه‌ی گره‌ها را نمی‌چینند. پس از اتمام کار آن را به محل‌هایی که مخصوص پرداخت قالی است می‌برند و با دستگاه پرداخت، آن را به‌طور کامل قیچی می‌کنند.

نکته

با توجه به این‌که قیچی کردن به مهارت بسیار زیادی نیاز دارد، بهتر است از قیچی فارسی استفاده کنید.

- ۱- بعد از یک رج گره زدن، چه کاری باید انجام دهید؟
- ۲- در قالی بافی از چند نوع پود استفاده می کنید؟
- ۳- برای بودگذاری از چه وسیله هایی استفاده می شود؟
- ۴- به چیدن قسمت های اضافی گره قالی پس از بودگذاری می گویند.

- ۱- کناره های یک قالی در حال بافتن جمع شده است. با دوستان خود در مورد علت آن بحث کنید.

بیشتر بدانیم

عیب ذرتی شدن و جویدگی

هنگام بافت قالی، اگر دقت کافی نداشته باشید، یا اگر از مواد مناسب و ابزار خوب استفاده نکنید، قالی دچار عیب می‌شود. دو نوع از این عیب‌ها عبارت‌اند از: ذرتی شدن و جویدگی.

ذرتی شدن

اگر خواب قالی هنگام پرداخت کردن، زیاد کوتاه شود، عیب ذرتی شدن به وجود می‌آید. در این حالت اضافه‌ی گره‌های قالی زیاد کوتاه شده‌اند، به طوری که با دست کشیدن روی آن‌ها، نوک انگشت‌ها به چله‌ها می‌رسد.

پس کسی که روی قالی را می‌چیند یا پرداخت می‌کند، باید دقت کند که خواب آن زیاد کوتاه نشود. برای پیشگیری از عیب ذرتی شدن، هنگام چیدن پرزهای اضافه از قیچی لبه دار استفاده کنید.

جویدگی

اگر هنگام چیدن اضافه‌ی گره‌ها در هر رج، پرزها بلند و کوتاه قیچی شوند، یا قیچی کُند باشد، عیب جویدگی به وجود می‌آید. در این حالت روی قالی، بالا و پایین می‌شود و زیبایی خود را از دست می‌دهد.

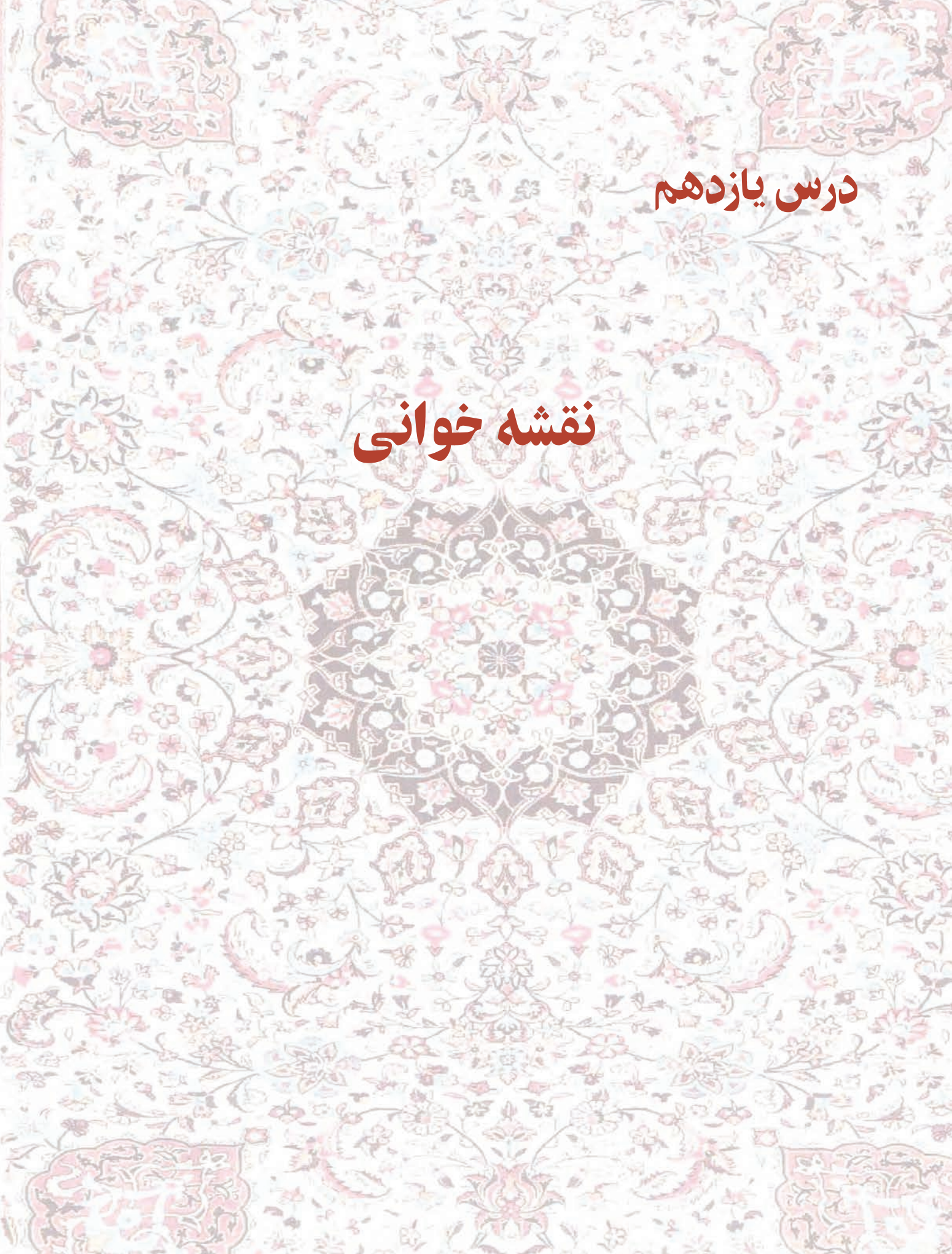
پس باید هنگام چیدن اضافه‌ی گره‌های هر رج، از قیچی تیز استفاده کنید تا روی قالی کاملاً صاف چیده شود و در آن‌ها عیب به وجود نیاید.

جویدگی

درس یازدهم

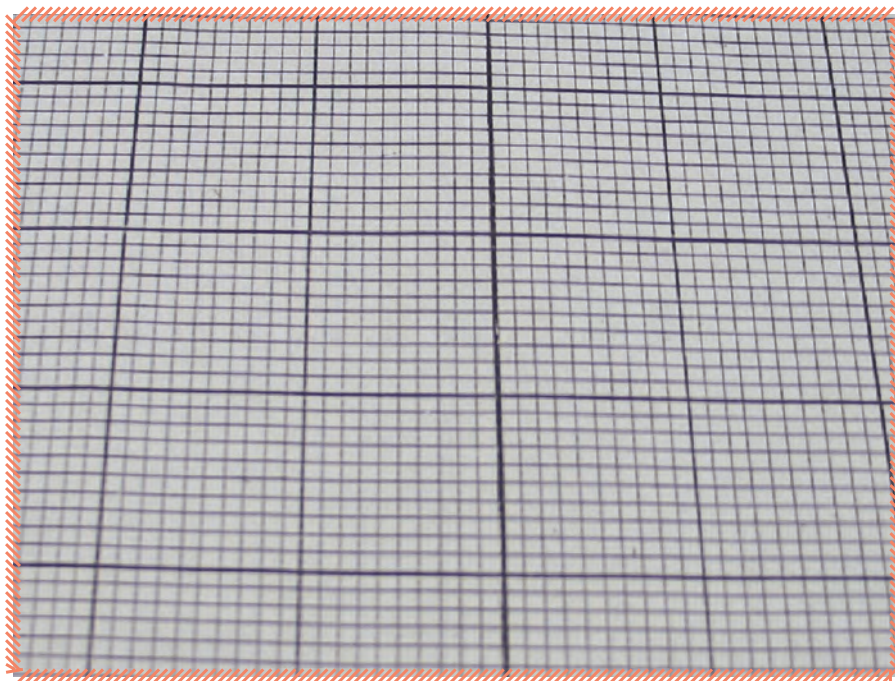
نقشه خوانی

تعریف نقشه

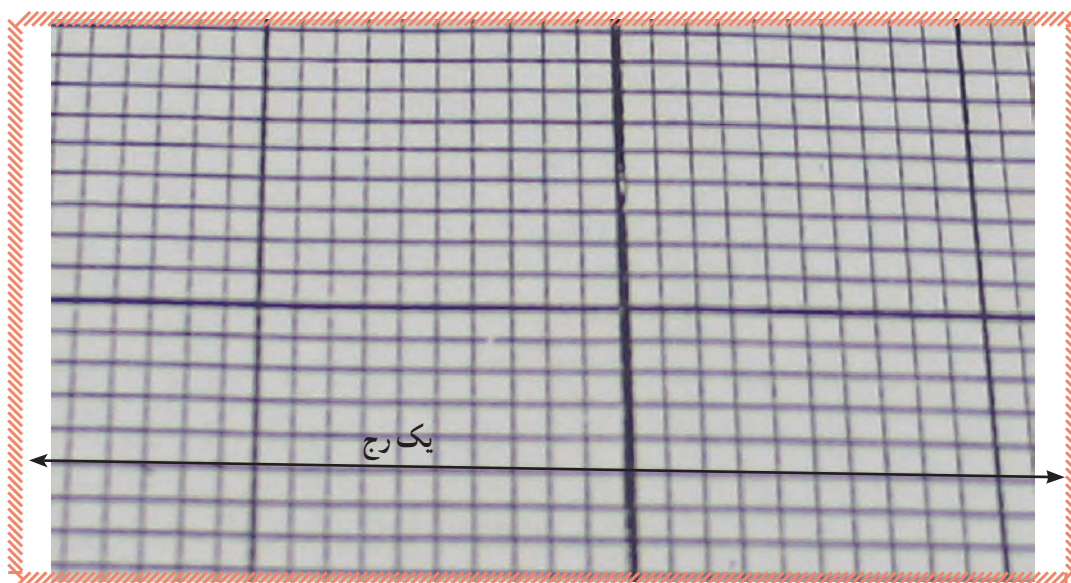
نقشه طرحی است که قالی از روی آن بافته می شود و به صورت شطرنجی است. هر خانه ی کوچک نقشه، یک گره در قالی را نشان می دهد. یک گره از دو تار (یکی زیر و یکی رو) تشکیل شده است.

□ یک خانه کوچک از نقشه

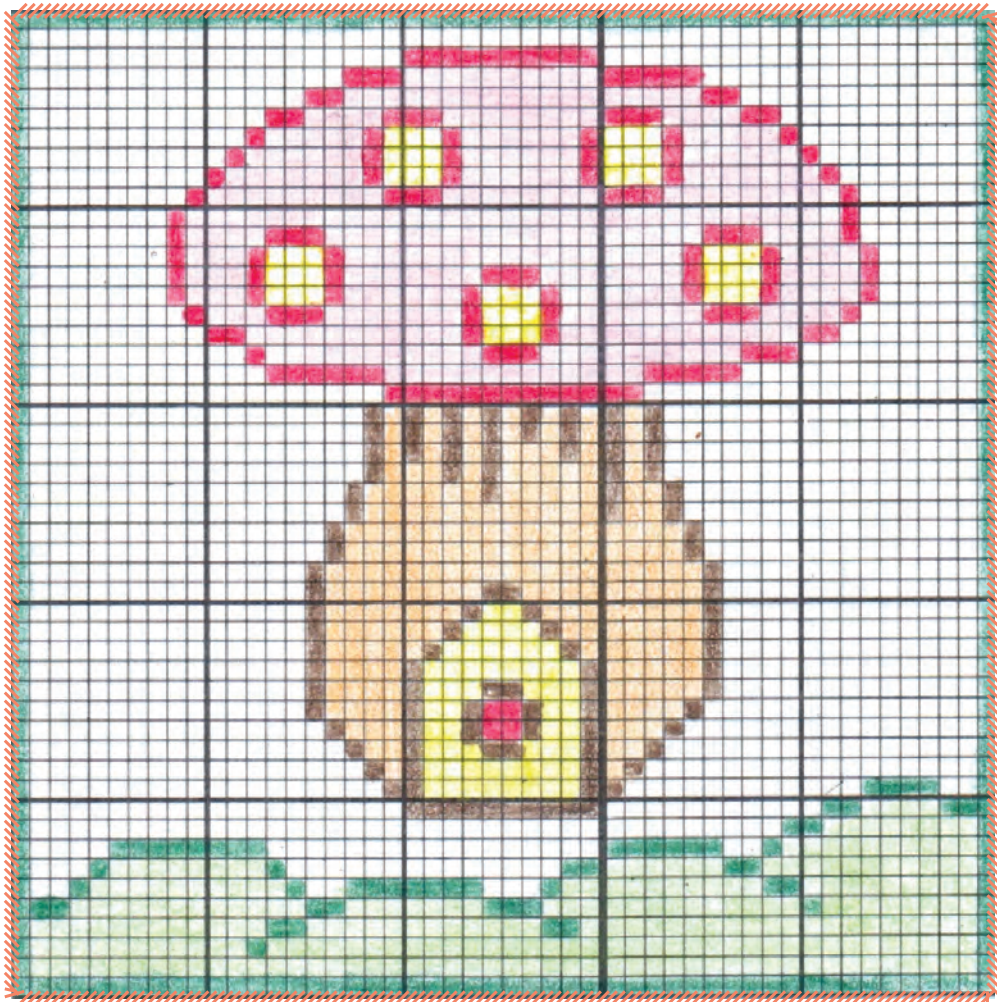

کاغذ نقشه

این خانه های کوچک که در کنار هم قرار می گیرند، یک ردیف را تشکیل می دهند. به این ردیف در اصطلاح نقشه خوانی یک رج می گویند.

در این درس نقشه خوانی سراسری به شما آموزش داده می شود.
برای شروع بافتن قالی، ابتدا آن رج از نقشه را که باید بیافید، با مداد یا خودکار علامت بزنید.

حالا از سمت راست، از خانه‌ی اول شروع کنید. خانه‌های کوچک و هم‌رنگ یکدیگر را بشمارید و به تعداد خانه‌های هم‌رنگ، با کمک قلاب و نخ رنگی، گره بزنید.

برای مثال، رج ۱۱:

۱ گره سبز پررنگ - ۲ گره سفید - ۴ گره سبز پررنگ - ۱۲ گره سفید - ۲ گره قهوه‌ای - ۸ گره زرد - ۲ گره قهوه‌ای - ۱۸ گره سفید - ۱ گره سبز پررنگ.

این کار را تا آخر برای هر رج، به ترتیب و پشت سر هم انجام دهید. برای این که مطمئن شوید در نقشه خوانی اشتباه نکرده اید، یک بار دیگر آن را بررسی کنید.

- ۱- طرحی که قالی از روی آن بافته می شود، نامیده می شود.
- ۲- هر خانه ی کوچک از نقشه نشان دهنده ی چند گره است؟
- ۳- برای بافتن نقشه ی سراسری، بهتر است از چه سمتی شروع به بافت شود؟

۱- در نقشه ی زیر، رج خواسته شده را ابتدا علامت بزنید و سپس بخوانید.
مثال:

رج هفتم : ۹ تا سبز کم رنگ - ۱۶ تا سبز پررنگ - ۹ تا سبز کم رنگ

رج دهم :

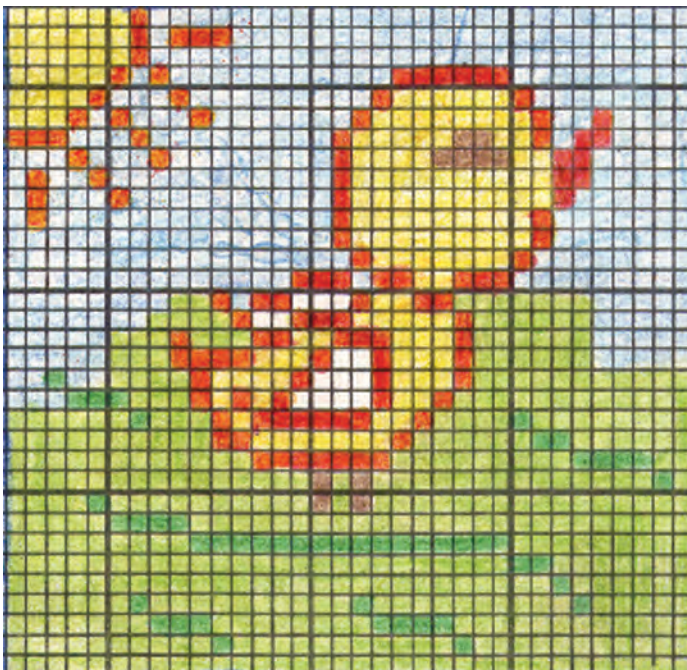
.....

.....

رج هفدهم :

.....

.....

درس دوازدهم

شناخت انواع نقشه و طرح قالی

انواع طرح قالی

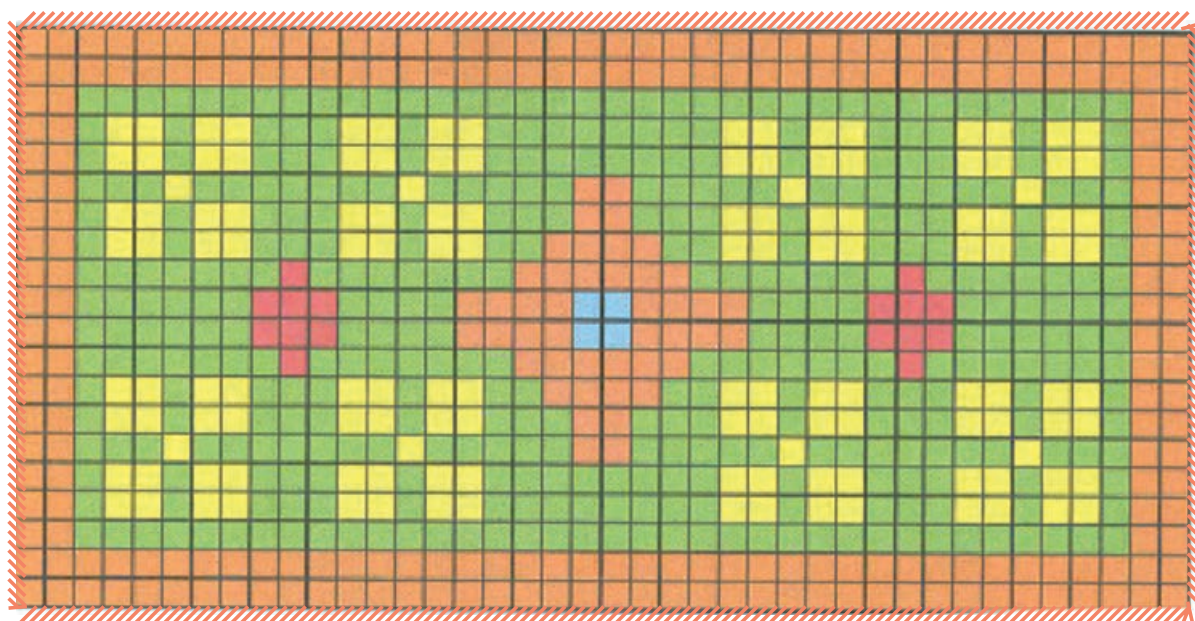
به طور کلی قالی‌هایی که بافته می‌شوند، دو نوع طرح دارند که کاملاً از یکدیگر جدا و قابل تشخیص هستند.

این دو نوع طرح عبارت است از:

۱- طرح شکسته (هندسی)

۲- طرح گردان و منحنی

۱- طرح شکسته (هندسی): در این نوع طرح، شکل‌ها به صورت خط عمودی، افقی و مورب هستند.

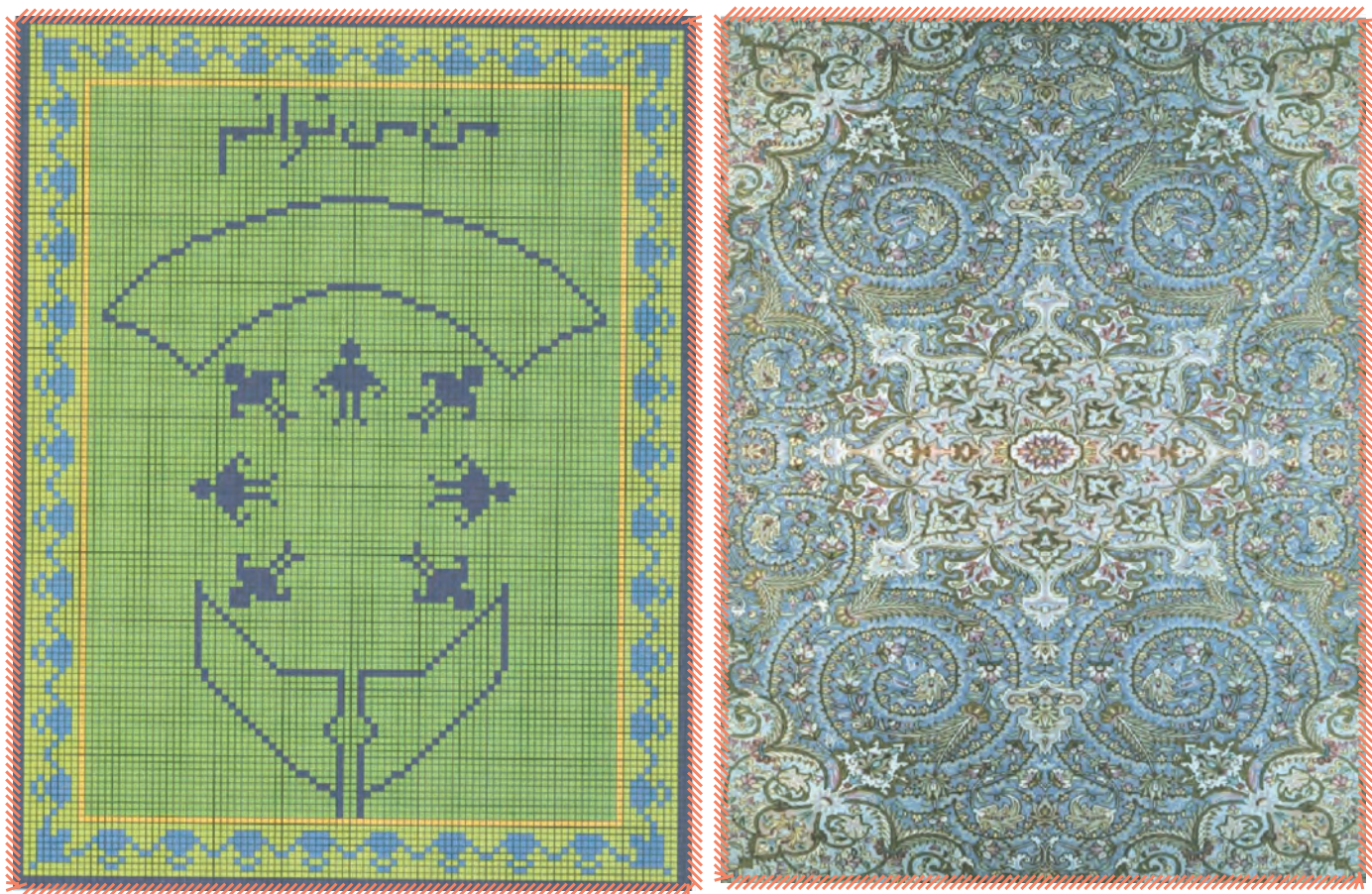
۲- طرح گردان و منحنی: در این نقش، از خط‌های منحنی استفاده می‌شود. بافتن این نوع طرح‌ها بدون نقشه امکان‌پذیر نیست.

- طرح گردان به دو صورت نقشه‌ی دستی و نقشه‌ی ماشینی در بازار وجود دارد:
- نقشه‌ی دستی که به وسیله‌ی طراح روی کاغذ نقشه کشیده می‌شود.
 - نقشه‌ی رایانه‌ای که با استفاده از رایانه رسم می‌شود.

- ۱- نقشه‌ها با توجه به طرح‌های آن، به دو دسته تقسیم می‌شوند : ۱-.....
- ۲-.....
- ۲- در نقشه‌های زیر از چه نوع خطوطی برای طراحی استفاده شده است؟

بیشتر بدانیم

انواع نقشه قالی

نقشه‌هایی که قالی از روی آن‌ها بافته می‌شود، از نظر اندازه و نوع نقشه، به چهار گروه تقسیم می‌شوند:

۱- نقشه‌ی سراسری: در نقشه‌ی سراسری ما یک نقشه‌ی کامل را می‌بینیم یعنی همه‌ی طرح قالی که باید بافته شود، در آن کشیده شده است. در این نقشه هیچ قسمتی از طرح با قسمت دیگر آن مثل هم نیست.

۲- نقشه‌ی یک دوم : در این نقشه نصف طرح (نیمی از پهنا و تمام طول فرش) کشیده می‌شود و نصف دیگر آن قرینه‌ی (شبیه) قسمت دیگر است. یعنی اگر نقشه‌ی قالی به دو قسمت مساوی و شبیه به هم تقسیم شود، آن نقشه $\frac{1}{4}$ است.

قالی بافته شده با نقشه $\frac{1}{4}$

۳- نقشه‌ی یک چهارم :

نقشه‌ای است که $\frac{1}{4}$ آن کشیده شده و بقیه‌ی قسمت‌های آن با این قسمت که کشیده شده است، قرینه (شبییه) هستند.

یعنی اگر نقشه‌ی قالی به چهار قسمت مساوی تقسیم شود، در صورتی که هر چهار قسمت مساوی و شبیه به هم باشند، آن نقشه $\frac{1}{4}$ است.

قالی بافته شده با نقشه $\frac{1}{4}$

۴- نقشه‌ی تکراری: در این نقشه، فقط یک طرح در تمام قالی تکرار می‌شود. مثلاً یک گل، در تمام قالی چند بار بافته می‌شود.

قالی بافته شده با نقشه تکراری

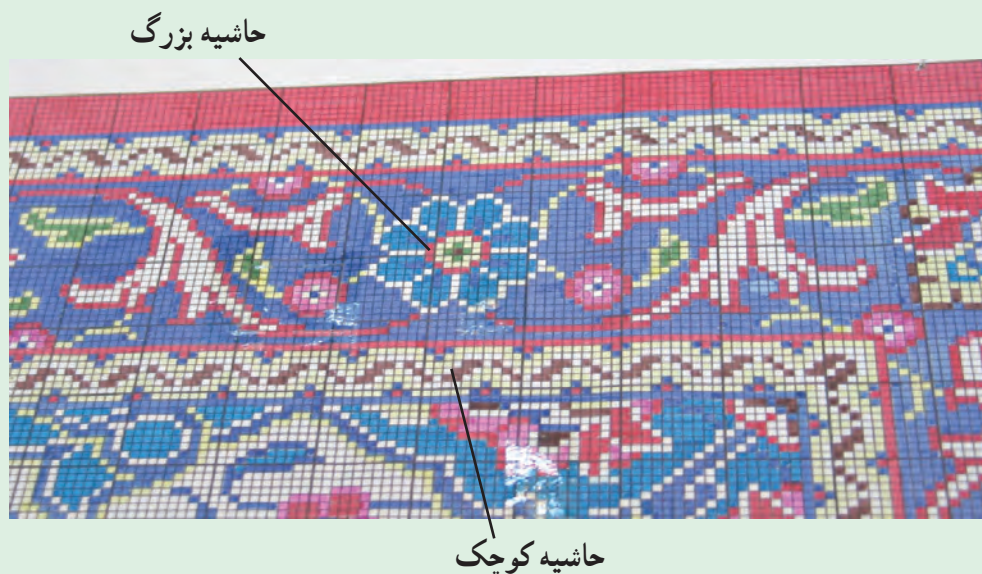
آشنایی با قسمت‌های گوناگون نقشه

نقشه‌ی قالی از این قسمت‌ها تشکیل می‌شود:

لوار: نوار باریکی است که دور تا دور قالی بافته می‌شود و رنگ آن معمولاً هم رنگ زمینه‌ی قالی است.

حاشیه: نوار پهنی است که مانند قاب دور تا دور قالی بافته می‌شود، و از دو قسمت تشکیل شده است: حاشیه‌ی کوچک و حاشیه‌ی بزرگ.

لَچَک: به مثلث‌های چهار گوشه زمینه‌ی قالی «لَچَک» می‌گویند.

تُرَنج : به گل وسط قالی «تُرَنج» می گویند که به شکل های دایره، بیضی و لوزی کشیده می شود.
 زمینه : به متن اصلی قالی که تُرنج و لچک روی آن قرار دارد «زمینه» می گویند.

تُرَنج

زمینه